

Ecologische check Heggenlandschap en Larserbos

Opgesteld door: [REDACTED] ecoloog, Het Flevo-landschap, 02-08-2023

Gecontroleerd en vrijgegeven: Linde van der Burgh, terreinbeheerder midden, Het Flevo-landschap 03-08-2023

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1. Aanleiding check.....	3
1.2. Doel	3
2. Plangebieden.....	3
2.1. Heggenlandschap	3
2.2. Larserbos	3
3. Werkzaamheden	4
3.1. Heggenlandschap	4
3.2. Larserbos	4
4. Gebiedsbescherming.....	5
4.1. Natura 2000 (Wet natuurbescherming).....	5
4.2. Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	5
5. Soortbescherming	5
5.1. Methode	5
5.2. Voorkomende soorten - Bureaustudie.....	6
Heggenlandschap	6
Larserbos	6
5.3. Veldbezoek	7
5.4. Conclusie bureaustudie en veldbezoek.....	7
6. Voorzorgsmaatregelen	8
6.1. Heggenlandschap	8
6.2. Larserbos	8
Bijlage I - Aangetroffen soorten Heggenlandschap.....	9
Bijlage II – Aangetroffen soorten akker Larserbos	11

1. Inleiding

1.1. Aanleiding check

In 2023 wil Stichting Het Flevo-landschap in het kader van het programma Impuls Natuurkwaliteit en Biodiversiteitsherstel poelen aanleggen in de natuurgebieden Heggenlandschap en Larserbos. Deze poelen kunnen onder andere gaan dienen als voortplantings-, verblijf- of foerageerplaatsen voor libellen en amfibieën. Hierop zullen de poelen dan ook worden ingericht. Ook zouden er interessante oevervegetaties kunnen verschijnen.

Om negatieve effecten van de aanleg op bijzondere en/of beschermde soorten, en daarmee overtreding van de Wet Natuurbescherming (zorgplicht voor flora en fauna), te voorkomen, is een ecologische check nodig. Bij deze check wordt onderzocht welke (beschermde) soorten er in de plangebieden voorkomen en of deze negatief worden beïnvloed door de werkzaamheden. Dit document beschrijft de resultaten van deze check en schrijft voor welke maatregelen getroffen genomen dienen te worden om eventuele negatieve effecten op (beschermde) soorten te voorkomen.

1.2. Doel

Het doel van deze ecologische check is om te toetsen:

- welke effecten de werkzaamheden hebben op:
 - beschermde gebieden (Natura 2000) in het kader van de Wet natuurbescherming;
 - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
- wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen).

2. Plangebieden

2.1. Heggenlandschap

Het Heggenlandschap heeft een oppervlakte van 22,8 ha en is gelegen nabij Lelystad, langs de Larserweg (N302). De bodem van het gebied bestaat oorspronkelijk uit lichte klei, maar door het voormalige gebruik als gronddepot is aan de oppervlakte een zandlaag aanwezig. Het gebied bestaat hoofdzakelijk uit bosschages, (vrijstaande) doornstruwelen en open grasland. Er zijn twee poelen aanwezig. Het gebied wordt begraasd door een kleine kudde paarden. Het in te richten gebied heeft een oppervlakte van ca. 4,5 ha.

2.2. Larserbos

Het Larserbos is een bosgebied nabij Lelystad, gelegen langs de Larservaart. Het gebied beslaat een oppervlakte van 313 ha. Binnen het bos ligt een voormalige akker (het plangebied) met een oppervlakte van 12 hectare. Tegenwoordig vindt men hier een open, relatief monotoon en ruig grasland. Het grasland wordt omsloten door loofbos. Samen met een deel van het bos wordt het grasland begraasd door runderen. Het in te richten gebied heeft een oppervlakte van 9 ha.

Figuur 1. Ligging van de plangebieden. Rood omlijnd het Heggenlandschap, groen omlijnd het Larserbos. De voormalige akker in het Larserbos is geel omlijnd.

3. Werkzaamheden

De werkzaamheden in beide gebieden zullen worden uitgevoerd vanaf de derde week van oktober 2023, en dienen uiterlijk 31 maart 2024 te zijn afgerond. De werkzaamheden in de reeds bestaande poelen in het Heggenlandschap dienen al voor 1 november afgerond te zijn.

3.1. Heggenlandschap

In het Heggenlandschap zullen twee kleine, reeds bestaande poelen worden uitgebreid en zal een grotere poel nieuw worden aangelegd (Figuur 2).

Figuur 2. Planlocaties van te graven poelen en te verwerken grond in het Heggenlandschap.

3.2. Larserbos

In het Larserbos is een voormalige akker aanwezig. Deze akker is al een aantal jaren uit productie en wordt beheerd als kruiden- en faunarijk grasland. Dit grasland wordt begraaasd door runderen. Er is momenteel geen water aanwezig in het grasland. Er zullen twee grote poelen worden aangelegd en met grond die daarbij vrijkomt wordt meer reliëf in het grasland gecreëerd. Daarnaast wordt ten behoeve van meer structuurvariatie op verschillende plekken struweel aangeplant (Figuur 3).

Figuur 3. Planlocaties van te graven poelen, te verwerken grond en aan te planten struweel in het Larserbos. Getallen geven oppervlakten in hectares weer.

4. Gebiedsbescherming

4.1. Natura 2000 (Wet natuurbescherming)

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Oostvaardersplassen en de Veluwerandmeren. Deze gebieden liggen op afstanden van respectievelijk 10 en 8 kilometer. Om deze reden zijn negatieve effecten van de werkzaamheden op Natura 2000-gebieden, bijvoorbeeld door stikstofdepositie, uitgesloten. Om dit aan te tonen zijn er Aeries-berekeningen uitgevoerd.

4.2. Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied maakt deel uit van het NNN-netwerk van de provincie Flevoland. In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Provincie Flevoland, 2023) worden zowel het Heggenlandschap, samen met de Wildwallen, als het Larserbos beschreven als onderdeel van de Verbindingszone Larservaart, Larservaartbos en Larserbos. De volgende wezenlijke kenmerken en waarden zijn opgesteld voor de verbindingzone:

- Droge en natte verbindingzone tussen de Lage en de Hoge Vaart
- Langgerekte aaneengesloten bosverbinding met natte elementen, kerngebieden en meerdere grote (natte) stapstenen
- Leefgebied voor otter en bever

Met de geplande werkzaamheden zullen deze kenmerken en waarden niet negatief worden beïnvloed. Integendeel: het is aannemelijk dat de kwaliteit van de kerngebieden en stapstenen wordt verbeterd door aanleg van de poelen. De werkzaamheden zullen naar verwachting dus het NNN een positieve impuls geven.

5. Soortbescherming

5.1. Methode

Om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie is hoofdzakelijk uitgevoerd aan de hand van gegevens uit de NDFF. Deze gegevens omvatten zowel waarnemingen gedaan tijdens SNL-karteringen als losse waarnemingen. Voor de periode vanaf 1 januari 2016 t/m 21 maart 2023 is een export gemaakt van alle waargenomen soortgroepen in beide gebieden. Voor broedvogels zijn de resultaten van BMP-karteringen van SOVON gebruikt.

Ter verificatie van en als aanvulling op de bureaustudie is op 08-06-2023 een veldbezoek aan de plangebieden gebracht door een medewerker Natuur en Landschap (ecoloog) van Het Flevo-landschap, samen met de terreinbeheerder van de betreffende gebieden en een projectadviseur. Soortgerichte inventarisaties en tellingen van afzonderlijke dier- en plantensoorten waren geen onderdeel van het veldbezoek. Wel zijn toevallige waarnemingen van soorten of verblijfplaatsen genoteerd. Verder is gebruikgemaakt van gebieds- en ecologische kennis (middels veldbezoeken) van medewerkers van Het Flevo-landschap.

5.2. Voorkomende soorten- Bureaustudie

Heggenlandschap

In het plangebied zijn overwegend algemene soorten aangetroffen (zie Bijlagen I en II), zowel voor Flevoland als voor Nederland. Deze soorten zijn niet zwaarder beschermd dan de geldende zorgplicht.

Een uitzondering is de vondst van Wilde akelei (*Aquilegia vulgaris*), een soort van de Rode Lijst, in het Heggenlandschap. In 2022 werd tijdens SNL-monitoring één pol aangetroffen in het gebied. Het lijkt echter zeer onwaarschijnlijk dat de soort hier op natuurlijke wijze terecht is gekomen. Waar de oorsprong van de plant ook ligt, tijdens de werkzaamheden zal niet in de buurt gekomen worden van de groeiplaats

Figuur 4. Groeiplaats van Wilde akelei in het Heggenlandschap.

(Figuur 4) en zal de Wet Natuurbescherming hoe dan ook niet worden overtreden.

Andere uitzonderingen zijn de Matkop en Nachtegaal. Deze soorten staan op de Rode Lijst vogels (als respectievelijk gevoelig en kwetsbaar). Door buiten het broedseizoen te werken zullen deze soorten geen nadelige effecten ondervinden van de werkzaamheden.

In de reeds aanwezige poelen kunnen in theorie algemene amfibiesoorten voorkomen. Hierbij gaat het om Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander en groene kikkers. Tijdens de bureaustudie zijn echter geen waarnemingen aangetroffen van amfibieën in het Heggenlandschap. Tijdens het veldbezoek is hier nog extra aandacht aan besteed. Bovendien geldt voor deze soorten in de Provincie Flevoland een vrijstelling. Voor soorten met een provinciale vrijstelling dienen, indien aanwezig, wel voorzorgsmaatregelen te worden genomen om onnodig leed te voorkomen of te beperken (zie kopje

5.3. Veldbezoek

Op 08-06-2023 is een aanvullend veldbezoek aan beide plangebieden gebracht. Tijdens dit bezoek werden geen zwaardere beschermde planten en dieren aangetroffen. Er is extra aandacht besteed aan de poelen in het Heggenlandschap. Deze zagen er sterk vermest uit (Figuur 6). Er werd gelet op aanwezigheid van amfibieën en libellen. Amfibieën werden niet waargenomen, wat de afwezigheid van waarnemingen in de NDFF bevestigt. De waarnemingen van libellen beperkten zich tot enkele exemplaren van de algemene azuurwaterjuffer, platbuik en grote keizerlibel. Laatstgenoemde leek niet gebonden aan de poelen en vloog veelvuldig boven het grasland. Voortplanting van de soort(en) kan ook hebben plaatsgevonden in de schonere wateren van het nabijgelegen Larserbos of de Wildwallen. Overige noemenswaardige waarnemingen in het Heggenlandschap waren een vos en nachtegaal. Net als bij de bureaustudie werden tijdens het veldbezoek geen holen aangetroffen op de plekken waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden.

5.4. Conclusie bureaustudie en veldbezoek

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie en het verkennende veldbezoek kan worden uitgesloten dat in de plangebieden soorten voorkomen die zwaarder worden beschermd dan door de Wet Natuurbescherming. In de reeds aanwezige poelen in het Heggenlandschap komen geen amfibieën voor. Op de locaties waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden, zijn geen holen aanwezig.

Voorzorgsmaatregelen). Aanwezigheid van zeldzame amfibiesoorten (rugstreeppad) kan met zekerheid worden uitgesloten op basis van afwezigheid van waarnemingen in het Heggenlandschap en in de nabije omgeving.

In het gebied zijn vossen en konijnen waargenomen. Eventuele holen van deze soorten dienen, ondanks provinciale vrijstellingen, niet beschadigd te worden. Er bevinden zich geen holen in het gebied waar de poelen worden gerealiseerd.

Larserbos

In de voormalige akker van het Larserbos (Figuur 5) zijn uitsluitend algemene soorten aangetroffen die niet zwaarder worden beschermd dan door de geldende zorgplicht. In het omliggende bos kunnen wel strenger beschermde soorten of elementen (bijv. nestbomen) voorkomen, maar die worden niet aangetast door de werkzaamheden.

Figuur 5. De voormalige akker in het Larserbos. Datum: 28-08-2020.

5.5. Veldbezoek

Op 08-06-2023 is een aanvullend veldbezoek aan beide plangebieden gebracht. Tijdens dit bezoek werden geen zwaardere beschermde planten en dieren aangetroffen. Er is extra aandacht besteed aan de poelen in het Heggenlandschap. Deze zagen er sterk vermest uit (Figuur 6). Er werd gelet op aanwezigheid van amfibieën en libellen. Amfibieën werden niet waargenomen, wat de afwezigheid van waarnemingen in de NDFF bevestigt. De waarnemingen van libellen beperkten zich tot enkele exemplaren van de algemene azuurwaterjuffer, platbuik en grote keizerlibel. Laatstgenoemde leek niet gebonden aan de poelen en vloog veelvuldig boven het grasland. Voortplanting van de soort(en) kan ook hebben plaatsgevonden in de schonere wateren van het nabijgelegen Larserbos of de Wildwallen. Overige noemenswaardige waarnemingen in het Heggenlandschap waren een vos en nachtegaal. Net als bij de bureaustudie werden tijdens het veldbezoek geen holen aangetroffen op de plekken waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Figuur 6. De reeds aanwezige, kleine poelen in het Heggenlandschap. Datum: 08-06-2023.

5.6. Conclusie bureaustudie en veldbezoek

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie en het verkennende veldbezoek kan worden uitgesloten dat in de plangebieden soorten voorkomen die zwaarder worden beschermd dan door de Wet Natuurbescherming. In de reeds aanwezige poelen in het Heggenlandschap komen geen amfibieën voor. Op de locaties waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden, zijn geen holen aanwezig.

6. Voorzorgsmaatregelen

Er hoeven geen ontheffingen aangevraagd te worden vanwege de aanwezigheid van beschermde dieren en plantensoorten. Hoewel op de locaties van de werkzaamheden geen zwaardere beschermde soorten voorkomen, is het alsnog zaak schade aan de natuurwaarden zoveel mogelijk te beperken (zorgplicht). Dit gebeurt door bij de werkzaamheden onderstaande voorzorgsmaatregelen te treffen:

6.1. Heggenlandschap

- Om broedvogels in omliggende bosschages/struwelen niet te verstoren (lawaai, beweging, etc.), wordt gewerkt buiten het broedseizoen. Wettelijk gezien loopt het broedseizoen van 1 maart tot 1 juli. Echter, om ook jonge uitgevlogen vogels meer overlevingskansen te bieden, wordt pas in oktober met de werkzaamheden begonnen. Dit komt ook vegetatie ten goede.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de in te richten gebieden en de rijroutes geschouwd door een medewerker van Het Flevo-landschap met kennis van het gebied en ecologie (ecoloog, terreinbeheerder of ervaren terreinmedewerker). Eventuele holen van konijn en vossen op of vlak langs de rijroutes worden gemarkeerd en ruim ontweken door machines. Werkzaamheden mogen alleen starten indien de gebieden door deze persoon worden vrijgegeven.
- Bij het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de tijdelijke richtlijn natuurbeheer (VBNE, 2022) gehanteerd. Deze richtlijn is opgesteld voor terreinbeheerders om de periode zonder Gedragscode Natuurbeheer (verlopen in januari 2022).
- Om diepe insporing (>15 cm), en daarmee beschadiging van het terrein, te voorkomen, dient de aannemer bij zeer natte omstandigheden rijplaten te gebruiken.
- Grond (bagger en slib) afkomstig uit de reeds aanwezige poelen wordt uitsluitend op de plekken verwerkt die zijn aangegeven in Figuur 2.

6.2. Larserbos

- Om broedvogels in omliggende bosvakken niet te verstoren (lawaai, beweging, etc.), wordt gewerkt buiten het broedseizoen. Wettelijk gezien loopt het broedseizoen van 1 maart tot 1 juli. Echter, om ook jonge uitgevlogen vogels meer overlevingskansen te bieden, wordt pas in oktober met de werkzaamheden begonnen. Dit komt ook vegetatie ten goede.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de in te richten gebieden en de rijroutes geschouwd door een medewerker van Het Flevo-landschap met kennis van het gebied en ecologie (ecoloog, terreinbeheerder of ervaren terreinmedewerker). Eventuele holen van konijn en vossen op of vlak langs de rijroutes worden gemarkeerd en ruim ontweken door machines. Werkzaamheden mogen alleen starten indien de gebieden door deze persoon worden vrijgegeven.
- Bij het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de tijdelijke richtlijn natuurbeheer (VBNE, 2022) gehanteerd. Deze richtlijn is opgesteld voor terreinbeheerders om de periode zonder Gedragscode Natuurbeheer (verlopen in januari 2022).
- Om diepe insporing (>15 cm), en daarmee beschadiging van het terrein, te voorkomen, dient de aannemer bij zeer natte omstandigheden rijplaten te gebruiken.

Bijlage I - Aangetroffen soorten Heggenlandschap

Dagvlinders

Atalanta

Bont zandoogje

Boomblauwtje

Bruin zandoogje

Dagpauwoog

Distelvlinder

Groot koolwitje

Klein geaderd witje

Klein koolwitje

Kleine vos

Koolwitje (soort onbepaald)

Landkaartje

Oranjetipje

Libellen

Azuurwaterjuffer

Blauwe glazenmaker

Bruine glazenmaker

Bruinrode heidelibel

Gewone oeverlibel

Grote keizerlibel

Houtpantserjuffer

Lantaarntje

Paardenbijter

Platbuik

Vroege glazenmaker

Watersnuffel

Micronachtvlinders

blauwooggrasmot

Brandnetelbladroller

Brandnetelmot

Overige insecten

Duitse schorpioenvlieg

Schimmels

Zadelzwam

Sprinkhanen en krekels

Biguttulus-sprinkhaan (soort onbekend)

Struiksprinkhaan

Vaatplanten

Blaartrekkende boterbloem

Bosrank

Gewoon biggenkruid

Glanshaver

Grauwe abeel

IJle dravik

Klein kroos

Riet

Rode kornoelje

Slipbladige ooievaarsbek

Veldereprijs

Wilde akelei

Vliegen en muggen

Kervelgitje

Slanke driehoekszweefvlieg

Vogels

Appelvink

Boomkruiper

Bosrietzanger

Buizerd

Fitis

Gaai
Grasmus
Groenling
Grote bonte specht
Heggenmus
Koolmees
Matkop
Merel
Nachtegaal
Pimpelmees
Putter
Roodborst
Spotvogel
Staartmees

Tjiftjaf
Tuinfluiter
Vink
Wilde eend
Winterkoning
Zanglijster
Zwarte kraai
Zwartkop

Weekdieren

Cepaea

Zoogdieren

Konijn
Ree
Vos

Bijlage II – Aangetroffen soorten akker Larserbos

Dagvlinders

Atalanta

Bont zandoogje

Bruin zandoogje

Dagpauwoog

Distelvlinder

Gehakkelde aurelia

Groot koolwitje

Klein geaderd witje

Klein koolwitje

Kleine vos

Landkaartje

Oranjetipje

Libellen

Bruinrode heidelibel

Gewone oeverlibel

Grote keizerlibel

Paardenbijter

Marconachtvlinders

Gamma-uil

Sprinkhanen en krekels

Bruine sprinkhaan

Grote groene sabelsprinkhaan

Kustsprinkhaan

Ratelaar

Vaatplanten

Glad walstro

Zoogdieren

Ree